

Billedbogen i indskolingen

– sammenhængen mellem læse- og lyttelyst

MARIANNE SKOVSTED PEDERSEN, MASTER I LÆSE- OG SKRIVEDIDAKTIK, TIDL. LÆRER OG PÆDAGOGISK KONSULENT PÅ VIA CFU

Lyst hænger ofte sammen med færdighed og motivation – også læselyst. Både *færdighed* i form af skriftsproglig kompetence og *motivation* betinget af tekstens kvalitet i forhold til den enkelte læser er således vigtige forudsætninger for at skabe læselyst.

Eleverne starter i indskolingen opfyldt af ønsket om at lære at læse. Et ønske, der bærer motivationen i sig selv. Men i takt med at den eftertragtede læsefærdighed opnås eller opleves som uopnåelig, skal motivationen komme andre steder fra. Den motivation kunne i høj grad komme fra gode og vedkommende oplevelser med litteraturen. I det følgende vil jeg pege på det motivationsskabende potentiale, der ligger i skatten af billedbøger, og i lyset heraf præsentere nogle af de værker, som jeg selv har svært ved at komme udenom, når danskundervisere i indskolingen beder om gode forslag.

Billedbogens potentiale

Når jeg specifikt peger på billedbogens fortrin i forhold til at udvikle læselyst hos netop indskolingsleverne, er der flere begrundelser. De mest åbenlyse er, at billedsproget er en modalitet, som netop denne børnegruppe mestrer og er fortrolige med. Yderligere er de fleste billedbøger kendetegnet ved gode historier fortalt på kort tid og med et handlingsforløb, der udspilles inden for en overskuelig tidsramme, hvilket gør den hensigtsmæssig i en dialogisk undervisning og velegnet til målgruppen i særdeleshed.

” Vi har *lyst* til at læse om det, vi selv er optaget af – og vi har *lyst* til at læse om noget, der kan sætte vores eget liv i perspektiv.

Som udgangspunkt er billedbogen ikke didaktiseret – og måske netop derfor sættes både underviser og elever fri til formidling og fortolkning ud fra den enkeltes forudsætninger. Vi har *lyst* til at læse om det, vi selv er optaget af – og vi har *lyst* til at læse om noget, der kan sætte vores eget liv i perspektiv. Det er således min påstand, at vi kan motivere til læsning, hvis eleverne oplever tekster, som imødekommer netop deres virkelighed eller forestillinger om virkeligheden.

Tre hurdler – og hvordan de kan overvindes

Det lyder ret enkelt, men umiddelbart er der dog tre hurdler, som skal elimineres:

For det første er elever i indskolingen i sagens natur sjældent selv i stand til at læse tekster, der indholdsmæssigt rummer den motiverende faktor.

Når billedbogen inddrages i indskolingen, er det derfor den voksne, der læser højt. Som nævnt har billedbogen et stort potentiale, men når det kommer til udvikling af afkodningsfærdigheder, er det meningsløst at tænke billedbogen ind. Dybest set er alt det, der giver billedbogen kvalitet i forhold til at skabe læselyst, netop det, der gør den uegnet som læsetræningstekst for en indskolingselev.

For det andet kræver det øvelse at kunne reflektere og ræsonnere over tekstens relevans set i forhold til sig selv som læser. En kompetence, som kun de færreste elever i indskolingen besidder.

I skolen må vi derfor stimulere elevernes indsigt og erfaring via observant formidling og det vigtige fortolkningsfællesskab, der kan opstå i en klasse på baggrund heraf. Vi skal med andre ord lukke teksten op og pege relevante problemstillinger ud for vores elever.

Den tredje hurdle handler om at skabe overblik og skaffe adgang til relevante billedbøger.

Sandsynligvis har kun de færreste skoler en økonomi, der tilgodeser indkøb af skønlitterære klasser sæt i større antal. Og skulle depotet alligevel være fyldt med billedbøger, er det dog spørgsmålet, om det i virkeligheden er særlig hensigtsmæssigt. Ikke fordi god litteratur har en udløbsdato, men heldigvis er vi beriget med rigtig mange dygtige og flittige danske forfattere og illustratører, der suppleret af ditto udenlandske skaber de skønneste fortællinger – og heldigvis er de danske forlag indstillet på at forsyne os med masser af spændende nye billedbogsudgivelser. Så det ville da være ærgerligt, om vi ikke kunne præsentere eleverne for noget af alt dette. Endelig har vi undervisere også glæde af og behov for nye input og udfordringer.

” **Jeg mener, det har stor betydning, at alle elever har adgang til billedbogen, enten ved at have den fysisk i hånden eller ved at kunne følge de aktuelle opslag på klassens board.**

Jeg mener, det har stor betydning, at alle elever har adgang til billedbogen, enten ved at have den fysisk i hånden eller ved at kunne følge de aktuelle opslag på klassens board. Dels er den moderne billedbog en ikonotekst, hvor både tekst og billede bidrager til fortællingen, dels kan de fleste af os nok ikke genkende til situationen, hvor der læses en side højt ad gangen, hvorefter bogen vises rundt, så alle kan se den tilhørende illustration. Frustrationen er næsten uundgåelig. Nogle irriteres over, at fortællingen afbrydes, mens andre er irriterede over, at de ikke fik tid nok til at se på billedet.

CFU tilbyder lån, streaming og vejledning

Til alt held er der både mulighed for at få billedbøger bragt til døren i kassevis eller for at streame direkte til klasseværelset. Landets CFU'er byder sig til med begge muligheder. Find udlånmateriale på <https://hval.dk/mitcfu/>

Digitaliserede billedbøger er de samme på alle CFU'er, mens udbuddet af analoge materialer (den gode gamle papirbog) varierer en del.

Streaming er nemt og hurtigt. Når du har fundet det, du ønsker, kan du have bogen til rådighed på under tre minutter. Du skal ikke bekymre dig om at få afleveret bogen rettidigt, og den forsvinder automatisk fra din bookingsliste, når udlånstiden er udløbet. En tredje fordel er, at digitaliserede bøger altid er til rådighed, så du risikerer ikke, at alle eksemplarer er udlånt, præcis når du skal bruge materialet.

Der er mulighed for at låne materialet til alle klassens elever eller blot til enkelte elever. Hvad der er mest hensigtsmæssigt, afhænger selvfølgelig af, hvilke devices eleverne har adgang til – og ikke mindst hvilke didaktiske og metodiske beslutninger der skal tilgodeses. I indskolingen tænker jeg, at muligheden for blot at låne ét eksemplar, der vises på klassens board, oftest er at foretrække. Det sikrer i højere grad fælles fokus – alle er på samme side på samme tid. Ydermere går det heller ikke altid lige gnidningsløst, når 25 indskolings elever samtidig skal manøvrere rundt i digitale muligheder. Du kan få vejledning til lån af e-bøger her <https://wiki.mitcfu.dk/>

På nuværende tidspunkt er antallet af digitaliserede billedbøger på CFU langt mindre end antallet af analoge, og desværre er ikke alle billedbøger lige velegnede til digitalisering. Jeg vil derfor anbefale, at man kigger onlinebogen igennem, inden den tages i brug i klassen. Hvis det er muligt (hvilket det ofte er), vil det være formålstjenligt at låne et eksemplar af bogen i papirformat også. Du vil straks få øje på evt. uheldige forskelle. Fx kan det vigtige samspil mellem tekst og illustration være ødelagt. I andre tilfælde vinder illustrationerne derimod ved at blive forstørret på boardet.

Er det svært at skaffe sig overblik, er der på alle CFU'er konsulenter, som kan hjælpe med at finde titler, der matcher netop dig og dine elevers behov. Derudover er alle materialer på mitCFU forsynet med en indholdsbeskrivelse og en pædagogisk note, der kort fortæller, hvad det givne materiale består af – og hvilke anvendelsesmuligheder materialet kunne have. For billedbøgernes vedkommende fokuserer noten oftest på noget tematisk i forhold til fortolkningsarbejdet. Se et eksempel på <https://via.mitcfu.dk/54178689>. Til mange af de litterære værker – også til billedbøgerne – er der yderligere knyttet en pædagogisk vejledning. Den består af helt konkrete undervisningsidéer, som du kan følge eller blot lade dig inspirere af. Vejledningerne, som er udarbejdet af CFU's konsulenter, er meget forskellige. Nogle er ganske korte og stikordsagtige, mens andre er lange og udførlige. Se eksempelvis <https://mitcfu.dk/pv/54178689.pdf>

Vær opmærksom på, at der i filteret kan søges direkte efter bøger med vejledning til.

En bred præsentation af nyere værker

Og så er det vist på tide, at vi kigger lidt ned i skattekisten. Desværre vel vidende – at for hvert værk, jeg tager op, vil der være mindst lige så mange andre, jeg også kunne have taget fat i.

Forhåbentlig er der værker imellem, som du ikke var opmærksom på – eller som du har glemt. Og forhåbentlig formår jeg, trods begrænset plads, at inspirere dig til at se nærmere på nogle af disse skønne billedbøger.

Jeg vil bestræbe mig på at komme bredt omkring tematisk, dog i høj grad styret af min fornemmelse for, hvad der rører sig i tiden. Skønt mangfoldigheden er stor, aner man alligevel tendenser. Børnenes verden er ikke uforanderlig – og det er børnelitteraturen heller ikke. Først skal vi se på bøger, hvor indpakningen siger noget om gaven.

Skønt det er let og hurtigt med den digitaliserede udgave af billedbogen, må man (efter min mening) ikke snyde eleverne for oplevelsen af at sidde med en ”rigtig” bog i hånden. Papirformatet

kan absolut også noget. Det er lidt magisk at mærke tykkelsen og tyngden, fornemme formatet – at kunne bladre frem og tilbage og måske få et kig på omslagets forsats og bagsats, der ofte giver læseren et hint om, hvad der venter.

” Det er lidt magisk at mærke tykkelsen og tyngden, fornemme formatet – at kunne bladre frem og tilbage og måske få et kig på omslagets forsats og bagsats, der ofte giver læseren et hint om, hvad der venter.

Af og til forstærkes den taktile oplevelse yderligere, når der på bogens omslag er leget med andet end farver og figurer. En af mine favoritter i den henseende er *Den lange vandring* af Martin Widmark og Emilia Dziubak (2018).

På omslaget er både bogstaver og bladhang en smule fremhævede og helt blanke. Man kan slet ikke lade være med at lade fingrene glide hen over både for- og bagside. Og ved et kig på forsatsen er man allerede godt i gang med fortolkningsarbejdet.

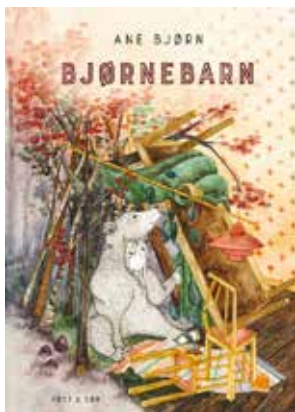
Når vi nu taler om inspirerende bogindbinding, fortjener Gyldendals serie *Hul igennem* fra 2019 også at blive nævnt (Hegnhøj 2019, Aidt 2018, Kvist 2019, Wung-Sung 2019).

Serietitlen refererer naturligvis til indholdet, men sandelig om ikke der også er skåret et rigtigt hul – lige igennem det tykke pap på alle forsider. Jeg kan dårligt forestille mig et barn (eller en voksen for den sags skyld), som ikke har lyst til at kigge gennem hullet og forsøge at finde ud af, hvad der gemmer sig i fortællingen.

Til alle titler i serien er der knyttet lydforfortællinger, der ud over tekst og billede bidrager med endnu en modalitet.

Når værker og modaliteter taler sammen

I forbindelse med den pædagogiske note på mitCFU kan man støde på overskriften ”Sammenhænge”. Herunder henvises til andre materialer, evt. andre modaliteter, der helt eller delvist matcher billedbogens tematik. Eksempelvis anbefales det, at Ane Bjørns *Bjørnebarn* (Høst & Søn, 2019) kan suppleres med klip fra Ramasjang (*Luk op Luk i – VRED*, DR, 2018).

Bjørnebarn er en smuk fortælling om at håndtere svære følelser, der kan vokse sig store som bjørne. ”Bjørnen” kommer, når man bliver drillet, når ens forældre skændes, og når man er rigtig ked af det.

Men hvad sker der, når det er vanskeligt at sætte ord på det, der trykker? Sådan er det for Lilli, som vi møder i Christine Lund Jakobsens og Zarah Juuls fine bog *Lillebitte Lilli* (2017) om et barn, der føler sig overset. Lilli bliver simpelthen på symbolsk vis mindre og mindre.

Da Lilli er blevet lillebitte, kommer dette helt forløsende replikskifte mellem Lilli og mor: ”Mor bliver helt stille. Hendes mund står åben. ’Hvad skal vi gøre?’ siger hun fortvivlet. ’Jeg ved det ikke,’ siger Lillebitte Lilli. ’Men det er nok bedst, hvis du slukker din telefon!’”

Begge bøger rammer direkte ind i et følelsesmæssigt tungt og oftest udefinerbart problem, som alle børn (og voksne) kan nikke genkendende til. Og netop her – i klassefællesskabet – er den gode billedbog katalysator for det, man ikke selv kan sætte ord på, og for værdifulde oplevelser af, at andre kan relatere til de samme følelser.

Fra et oplæg med den norske billedbogsforfatter og illustratør Stian Hole skrev jeg for flere år siden følgende guldorn af Hole på min notesblok: ”I litteraturen kan vi iagttage livet på afstand.” Mon ikke Stian Hole rammer essensen af, hvad god litteraturlæsning kan? Og det er det, vi skal hjælpe vores elever med at forstå og opleve. Der er masser af gode, spændende oplevelser at hente i billedbøgerne, men de største oplevelser er dem, hvor vi møder os selv og finder svar på livets store og små spørgsmål.

For at blive lidt ved de tematiske sammenhænge har jeg i en periode oplevet en del udgivelser, der omhandler alderdom, demens og død. Smukke værker, som på forskellig vis formår at naturliggøre nogle næsten tabuiserede områder i barnets verden. Mange af nutidens børn har ikke alderdom og død inde på livet. Vi putter jo vore gamle væk og taler helst ikke om døden. Men mon ikke livets afslutning fascinerer og skræmmer de yngste – som vi andre – og mon ikke indskolingseleverne har brug for at dele og sætte ord på deres tanker om den del af livet også. Jeg nævner blot et par stykker af de gode billedbøger, der giver mulighed for betragtninger på afstand. Indholdsmæssigt i følgende kronologiske rækkefølge:

At møde alderdommen, at opleve demensen, at sanse dødsøjeblikket og at bearbejde sorgen.

Sommervenner
af Annette Bjørg og Kamilla Wichmann
Forlaget Carlsen (2019)

Kaffe Kanin Vintergæk Væk
af Bettina Birkjær og Anna Margrete Kjærsgaard
Jensen & Dalgaard (2019)

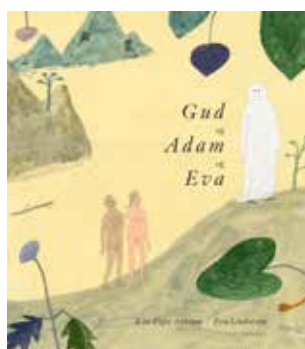

Græd blot hjerte...
af Glenn Ringtved og Charlotte Pardi
Gyldendal (2016)

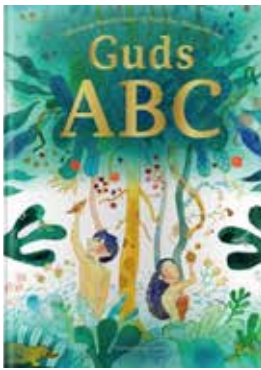

Alfreds mindebog
af Dennis Gade Kofod og Ane Bjørn
Gyldendal (2019)

Temaer på tværs af fag

Når det gælder sammenhæng mellem fagene, er der en åbenlys forbindelse mellem billedbogen og de bibelske fortællinger, og da det ofte er danskunderviseren, som varetager undervisningen i kristendomskundskab, vil det være oplagt at benytte sig af denne sammenhæng. I Kim Fupz Aakesons og Eva Lindstrøms udlægning af skabelsesberetningen, *Gud og Adam og Eva* (2014), kommer vi helt tæt på menneskeparret Adam og Eva, der keder sig i alt det pæne og ufarlige. Læseren efterlades med en fornemmelse af, at livet uden for Paradisets mure måske slet ikke er så ringe endda. Det kan der helt sikkert komme nogle spændende refleksioner på børneniveau ud af.

Mens *Gud og Adam og Eva* er en lidt ældre udgivelse, har de to næste omskrevne bibelfortællinger kun et par år på bagen.

Skabelsesberetningen *Guds ABC* (Hansen 2019) inviterer på rundtur i alfabetet. Det er den populære rimekvilibrist Marianne Iben Hansen, der i samarbejde med illustratør Peter Bay Alexandersen har skabt en helt ny måde at formidle bibelhistorie på, der bl.a. beror på en lemfældige omgang med den alfabetiske rækkefølge, idet det er fortællingen, der styrer, i hvilken rækkefølge man går fra det ene bogstav til det andet.

Absolut værd at kigge nærmere på – sammen med din klasse.

I Kenneth Steven og Øyvind Torseters herlige bog *Hvordan hunden fik sin våde snude* (2019) udråbes hunden til helten, der redder Noas ark fra at gå ned med mand og mus (bogstavelig talt). Dejligt, at menneskets bedste ven her har fået en betydningsfuld plads i Første Mosebog. Ifølge det norske forfatterpar kom hunden sidst af alle traskende om bord: ”Han var så usædvanlig en blanding, at det var umuligt at sige hvilken type hund han var. Men hans snude var stor, sort og blød”. Arbejder man med fabler, vil denne fortælling også fint kunne indgå.

Billedbogen som udgangspunkt for elevernes skriftlige produktion

Når eleverne selv producerer tekst, styrkes deres læseforståelse og dermed lysten til at læse. På baggrund af en metaanalyse peges der bl.a. på den gode effekt ved at lade eleverne skrive på baggrund af tekster, de har læst (Graham & Herbert, 2010). Som indskolingslærer tillader jeg mig at omsætte ”tekster, de har læst” til ”tekster, de har hørt”. Lad dem derfor, med det formål og under kyndig vejledning i fællesskab, gå på opdagelse i billedbøgerne. Hvad er det, forfatterne gør for at skrive en sjov historie, en uhyggelig historie eller en historie, der vækker følelser? Lur forfatterne af. Stjæl ord og vendinger. Først i fællesskab – senere på egen hånd.

” Når eleverne selv producerer tekst, styrkes deres læseforståelse og dermed lysten til at læse.

Kig fx nærmere på Kim Fupz Aakesons og Cato Tau Jensens *En lille bog om det hele* (2009) og få erfaring med selvbiografien som teksttype.

Gør eleverne opmærksomme på, hvordan et brev struktureres, og hvad der

kendetegner en argumenterende tekst, ved at læse og kigge nærmere på *Den dag farverne fik nok* (Daywalt 2017) skrevet af Drew Daywalt og illustreret af en af mine udenlandske yndlingsforfattere, Oliver Jeffers.

Nabosprog

... og mens vi nu er ved mine udenlandske yndlingsforfattere, skal norske Bjørn Ousland ikke glemmes. Her møder vi krimien i billedbogen *Penge* og folkeeventyret i norsk udgave i *Dragejagten* og *Troldeprinsen* (2013, 2019). Ousland både skriver og illustrerer – og så har han en fantastisk evne til at give sine tegneserieagtige fortællinger et særligt overraskende twist.

Bemærk også, at flere CFU'er har bøgerne på både dansk og norsk. Vupti! Så er der et godt bud på et input til arbejdet med nabosprog.

Tæt på verdens problemer

Aldrig har det været så svært for de yngste børn at undgå konfrontationer med al den ulykke, som sker rundt omkring i verden – og måske lige for næsen af dem. Medierne kører, vi voksne taler, og måske er der ingen, der taler med børnene. Ulykker forsvinder ikke, fordi vi ikke taler om dem, men de kan vokse sig endnu større og endnu mere skræmmende, når de får lov til, med al deres uforståelighed, at snige sig ind i små børns fantasi – uden først at have været udsat for bearbejdning i samvær med andre børn og voksne.

” Ulykker forsvinder ikke, fordi vi ikke taler om dem, men de kan vokse sig endnu større og endnu mere skræmmende, når de får lov til, med al deres uforståelighed, at snige sig ind i små børns fantasi.

Derfor må jeg simpelthen gentage Stian Hole: ”I litteraturen kan vi iagttage livet på afstand” og fremhæve nogle billedbøger, der sætter aktuelle temaer på dagsordenen.

I 2018 fik nogle af vore kendte forfattere og illustratører til opgave at skrive tre værker over temaet grænseland. Opgavestiller og udgiver var Dansk Skoleforening Sydslesvig. Til indskoling blev det til en billedbog med titlen *Silja min Silja*, skrevet af Inge Duelund Nielsen og illustreret af Birde Poulsen (2018). Silja er en dukke. En dukke, der oplever krigen og flugten. På et af de første opslag beordrer familiefaderen sine børn til at pakke det allermest nødvendige.

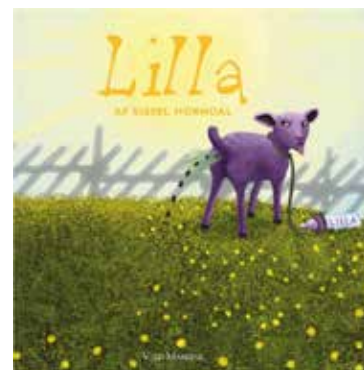
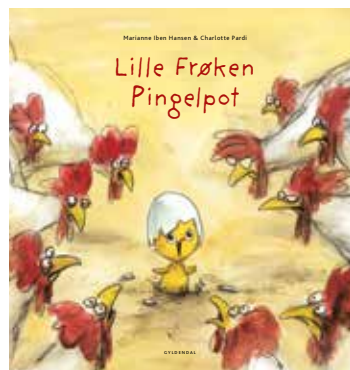
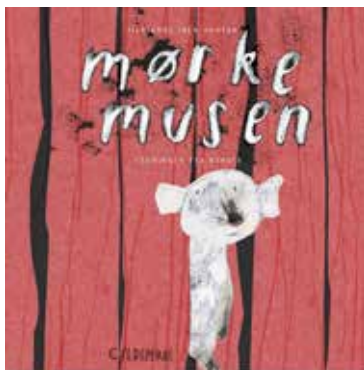

Jeg tænker, at netop dette sted i bogen vil være her, vores elever kunne få en fornemmelse af, hvad det vil sige at flygte. Hvad ville de tage med, hvis de kun måtte pakke det allermost nødvendige i deres skoletaske?

Også i Ane Bjørns bog *Trylleblik* (2021) møder vi en familie på flugt. Det er en sanselig billedfortælling med to fortællespor, hvor billedsiden viser den overordnede historie om at miste sit hjem, sine ting og hinanden, mens bogens hovedperson i teksten fortæller os sin hemmelighed, "Trylleblikket", der får os til at se alt det smukke og magiske i verden. Ane Bjørn siger, at hendes eget budskab med bogen er at give flugten et ansigt, og at børn, der læser bogen, kan spejle sig i hovedpersonens fantasi og håb.

At skille sig ud

Det er ikke rart at være anderledes. Man kan være lille og introvert, man kan have problemer med at kommunikere. Disse problematikker bringer Marianne Iben Hansen på banen i sine vidunderlige værker *Mørkemusen* og *Lille Frøken Pingelpot* (2019) med illustrationer af hhv. Tea Bendix og Charlotte Pardi.

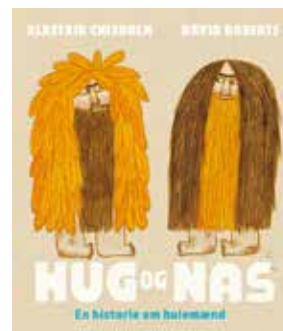
– eller man kan se anderledes ud, som det lille lam i en helt vidunderlig fortælling, *Lilla*, af den norske forfatter Sissel Horndal (2018).

Skønt jeg hverken er helt tilfreds med den danske titel eller ditto forsideillustration, skal bogen have mine bedste anbefalinger. Der er så meget at tage fat på. Først og fremmest temaet om at blive ekskluderet fra flokken på grund af – ikke hudfarve, men så i hvert fald "uldfarve". Illustrationerne er dejligt dramatiske. Og så er der rigtig mange lækre ord og vendinger, som virkelig får tag i læseren. Man er simpelthen med fåreflokken på fjeldet.

Og så de finurlige

Læselyst er, som nævnt indledningsvis, forbundet med vedkommende tekster. Imidlertid bør vi ikke glemme, at en tekst også er vedkommende, når den pirrer vores nysgerrighed eller humoristiske sans. Læselyst er dermed også forbundet med sjove og finurlige tekster, som vækker forundring og munterhed. Og både vedkommende og munter er historien om de to hulemænd *Hug og Nas*, der udkom på Gads Forlag i 2020. Alistair Chisholm og David Roberts formår virkelig at skabe samfundssatire for børn. Uanset alder kan man genkende og grine af hulemændenes overforbrug og

evige stræben efter materielle goder. Jeg skal ikke røbe, hvordan det ender, men det kan være en rigtig god idé at læse eventyret *Konen i muddergroften* først.

Som barn elskede jeg den gamle remse ”Husbonden sender Lasse ud”. Det er min erfaring, at de yngste elever stadig fanges af trygheden i gentagelsen, samtidig med at man, som læser, relativt tidligt i fortællingen, oplever en nervepirrende erkendelse af, at netop gentagelsen er skyld i en fatal slutning. En lignende komposition finder man i både føromtalt *Hug og Nas* samt i *Træet* af Oliver Jeffers (2018). Og jeg elsker det stadig.

” Han var da totalt blæst oveni, den hovedperson.

Lad mig lige bemærke, at mens *Hug og Nas* ender i en slags forløsning, så efterlader *Træet* læseren med en fornemmelse af, at forfatteren burde have afsluttet med: ”fortsættelse følger”. Det har han heldigvis ikke gjort, Oliver Jeffers. Så der er virkelig lukket op for elevernes umiddelbare undren. ”Han var da totalt blæst oveni, den hovedperson,” udbrød en af mine elever prompte. Der var hermed lagt op til en god snak om problemløsning og logisk tankegang.

Også den spritnye *Hvis du møder en bjørn* lavet i et dansk-finsk samarbejde mellem Martin Glaz Serup, Malin Kivelä og Linda Bondestam (2021) hører til kategorien *forundring og munterhed*.

Tør skandinavisk humor blandet med gys og fakta. På overfladen lægges der op til en snak om at færdes i naturen, men et spadestik dybere måske også en påmindelse om, hvor små vi mennesker i virkeligheden er.

Lyst til at lytte – lyst til at læse

Det kræver en pædagogisk indsats at finde den helt rigtige billedbog og at gøre den vedkommende for alle klassens elever. Og det kan ikke lykkes hver gang. Men det er en kunst at lukke bogen for sidste gang, *inden* al saft og kraft er vredet ud af den. Der er ofte kun en hårfin balance mellem lede og lyst.

Det er helt sikkert lykkedes, når eleverne spørger: ”Vil du ikke lige læse den igen?”

Og lad dette lægge op til slutreplikken herfra: LYTTTELYST giver LÆSELYST!

Referencer

- Aidt, N. M., & Marcussen, M. (2019). *Huller på hjernen*. Gyldendal.
- Birkjær, B., & Kjærsgaard, A. M. (2019). *Kaffe Kanin Vintergæk Væk*. Jensen & Dalgaard.
- Bjørn, A. (2019). *Bjørnebarn*. Høst & Søn.
- Bjørn, A. (2021). *Trylleblik*. Gutkind.
- Chisholm, A., & Roberts, D. (2020). *Hug og Nas – en historie om hulemænd*. Gads Forlag.
- Daywalt, J., & Jeffers, O. (2017). *Den dag farverne fik nok*. Gyldendal.
- Graham, S., & Herbert, M. (2010). *Writing to Read: Evidence for How Writing Can Improve Reading*. Alliance for Excellent Education.
- Hansen, M. I. (2018). *Lille frøken Pingelpot*. Gyldendal.
- Hansen, M. I. (2019). *Mørkemusen*. Gyldendal.
- Hansen, M. I. (2019). *Guds ABC*. Bibelselskabet.
- Hegnhøj, M., & Duzakin, A. (2019). *Nina tør alt*. Gyldendal.
- Horndal, S. (2018). *Lilla*. Vild Maskine.
- Jeffers, O. (2018). *Træet*. Carlsen.
- Kofod, D. G., & Bjørn, A. (2019). *Alfreds mindebog*. Gyldendal.
- Kvist, H. (2019). *And i rummet*. Gyldendal.
- Lund, C., & Juul, Z. (2017) *Lillebitte Lilli*. Turbine.
- Nielsen, I. D., & Poulsen, B. (2018). *Silja min Silja*. Dansk Skoleforening Sydslesvig.
- Ousland, B. (2013). *Penge*. ABC Forlag.
- Ousland, B. (2013). *Troldeprinsen*. ABC Forlag.
- Ousland, B. (2019). *Dragejagten*. ABC Forlag.
- Ringtved, G., & Pardi, C. (2019). *Græd blot hjerte*. Gyldendal.
- Serup, M. G., Kivelä, M., & Bondestam, L. (2021). *Hvis du møder en bjørn*. Jensen & Dalgaard.
- Torseter, Ø., & Steven, K. (2019). *Hvordan hunden fik sin våde snude*. Vild Maskine.
- Widmark, M., & Dzuibak, E. (2018) *Den lange vandring*. Carlsen.

Wung-Sung, J., & Møller, M. S. (2019) *Hullet i kloden*. Gyldendal.

Aakeson, K. F. (2009). *En lille bog om det hele*. Gyldendal.

Aakeson, K. F. (2014). *Gud og Adam og Eva*. Gyldendal.

Om forfatteren

Marianne Skovsted Pedersen er master i læse- og skriveidaktik (DPU, 2009).

Hun er forfatter og medforfatter til en række undervisningsmaterialer, som bl.a. omfatter *Fandango* til indskolingen, *Skriv løs 0.-2. klasse* og serien *Læs et forfatterskab med CL* (Gyldendal).

Marianne er stærkt forankret i praksis. Dels som underviser i indskolingen gennem 31 år og dels som pædagogisk konsulent på Center for Undervisningsmidler (VIA CFU) gennem 20 år.

For ganske nylig er konsulentjobbet udskiftet med en pensionisttilværelse, hvor formidling af erfaring og idéer til indskolingen stadig er på dagsordenen, bl.a. via hjemmesiden <https://danskiiindskolingen.dk/>

Nyheder til dit fagområde

“
Flere sprog i læringen
Om translanguaging-
pædagogik i praksis.
Af Anne Holmen og
Helene Thise.

Grammatik i funktion
Ny bog af Bodil Nielsen
om at undervise funktionelt
i grammatik.

**Samfunds
litteratur**

👁 Læs mere på samfundslitteratur.dk